

דת ומדינה: מוצא מזן זסבן

אי תלותה של הדת במדינה חיונית לדת ולהשפעתה בקהילה יותר מאשר למדינה • פתרון אפשרי של הבעיה מצוי בהצעת החוקה שגובשה באוניברסיטת תל אביב

המדינה והציבור, לעומת זאת אינה מכירה בו. ניסיון 40 שנות סטטוס-קוו חרבה, כי החוקה חדרה, שאמורה הייתה לנבוע מידת בין הדת למדינה ולשיתוף בריק את הליקף הניכר בין הצורה הישראלית לדת ישראל חזק ומעמיק. לניכור זה מפתחת שינויה בעיקר מצד הרוח הציבורי, לכל המוח עם מורשת הסטטוס-קוו היא רחוקה למשור המטורף והמחודד מזה אפוא המהפכה והמטורף להפוך מזה חת בין דת למדינה, מי שלמהות קרובה ללב ורת ישראל ולימורה יקיים לו, יהודי לישראל המצב המפלגות הדתיות אשר הגזיזו אתה להטריקה הפוליטית והגזיזו אותה למרחק של אידיאולוגיה כבד וצנזר.

כל מעשימה לנתן את מאבקיהן לעצמן שבו היעדר חוקה לבן במשור קואליציוני, רופף שור משך משות בו - במקורות נמשכה - ותי הרפ לרומים לטוות מוריד וקצר על-פני המדי ענייני, עקרוני, לטווח ארוך. ורבה של מפלגה פוליטית, בתיכס השולח אל הקליפי אתם לארבע שנים, זו הסכנה המהותית הנפירה על-עניינים רתיים ולאונטרים של חרדים רתיים, המשמשים אגורים בעלי פוליטיים, המשתמשים במשור די פוליטי.

כאשר החוקה החדשה היא הניכר טוי לצנזר החודי, הניכר החדש מהמקד את העיקר, ליריד הוא תחיקת קל לחקיקה חינוכית, והחל גם יחד שמוטל עליו למלא, והחל משחררה אותו, כניכר, במאבק הממשלה פנימי-חיצוני, כניכר הניכר החדש לני הניחליק להמורדות אגרי חת על פשר יהדות ועל משמך עוטה, החוקה החדשה מספקת לו, כניכר, את עלה האגרה הממשל עם הדת בערך כמחצית הקשה ביהוד והמקומם ביותר, הוא מוכא כל שמוטל על רצון טוב ומסבל את שיתות, של כל הנחה בענייה העניינים.

ד אודות חברת לביטוח ביטוח

מאזן (+) והסכומים באלפי שקלים ליום 31 בדצמבר

שנה	1987	1986
אגרות חוב של הממשלה או בערבותה	96,694	77,942
ניירות ערך אחרים	5,243	4,801
חלואות ופקדונות בנקים	38,992	38,771
חברות בת	6,870	6,223
רכוש קבוע ומקרקעין	8,615	8,395
חברות בטוח ותוכני בטוח:	4,612	2,542
פקדונות בטוח ותוכני בטוח:	27,247	19,600
פרימיים ויתרות סוכנים	2,921	1,474
חייבנים ופקדונות בנקים לפי דרישה	18,642	16,204
מאומנים ופקדונות בנקים לפי דרישה	828	1,178
רכוש אחר	210,664	177,130

דן ומשבון על עסקי בטוח כלליים (+) (באלפי שקלים)

שנה	1987	1986
פרימייה	71,344	56,160
גידול בעתודות בטוח	(5,448)	(4,059)
הכנסות מהשקעות	5,082	3,805
תביעות לשנת הדירה	(59,696)	(43,953)
דמי פרימייה ופרימייה	(221)	(196)
דמי עמלות, נהול והוצאות הנחלה וכלכליות	(38,705)	(33,943)
דמי רישום ודמיים אחרים	29,878	24,054
רווח	2,234	1,868

ביאורים: (י) כל המספרים בשייר עגמו. הערות: 1. דן ומשבון מפורט ומלא עם הביאורים על התחלה של פנקסי החשבונות נמצא בפרסום בפרסום החברת, פרט, דורש. 2. המספרים הנזכרים נחלקו הפיקוח על עסקים בשם מועצת המנהלים.

פ. צוקרמן
יו"ר הדירקטוריון (משרת)

א. דוברת
יו"ר הדירקטוריון (משרת)

1988 י"ג

אין תלותה של הדת במדינה חיונית לדת ולהשפעתה בקהילה יותר מאשר למדינה • פתרון אפשרי של הבעיה מצוי בהצעת החוקה שגובשה באוניברסיטת תל אביב

כאורה או כחיים לעקרון חופש המדינה, היקרה להחשבה כבה חיצונית לשפת הלכה מעיד על צבירת תודעה על מכללות של הברה דמוקרטית, כמו גם על הליכה בער קמות משג הבחירה והחפשות המאפייני את דת ישראל.

השורה השנייה היא שדורכוח אינו נסוב על בעלותה של דת ישראל ועל חשיבותה לעם ישראל, כותב שורות אלה חפץ במובן בשי מרת וגם בשימואל דרזים, מיידי שמואל חלו חלק גדול יותר מן הצורה ויהי כוח בתורה אולם לא זו מקור הבעיה.

החוקה יזורה, אינה פעולה בעלת משמעות חוקית, החלפה אנה יקורה לחוקה החדשה זו לא חוסה לכוונה ולמטרה, חוסר המשמעות החוקית מנעם, עוד יותר נוכח הסלקטיביות של הנוהחות החדשה והתבטאות מותן חוקה חוקי לא-סביר, באופן סלקטיבי, מועדוני מליה פתחים בעלות שבת באין מפרע, אך לא המיאטיות חופי דרזתה משהות פתוחים לחוקי מים אום פים הקודש או על פער לוח תרבותית בבית "המלך" נ" משג מלהמת תרבות, וכך פטר נע בדרכים ביום השנה מובנה ציבור, יות נסועת באין מפרע וכבישים, אי לאונטריטיים שובתים.

מבחינה הלכתית, אסור, גידול חזק ומכירתו בשור או חמור מאיר סור גידול ארבה, מאסור מכירתו בשור עוף שלא נשחט הלכה או מאסור אבילת כשר פרה שנתגלה בקב בראיתו, סליקטיות מולידה מעטם טבה, שימוש ציני או לשוחט מסולח בתורה, ויא יוצרת תמונה מוטית ובערותה של דת ישראל ועל דת ישראל, המלמדת כי לגילויים חיצוניים, אקראיים, בפניו סלקטיביות של נחלות על ציבור עזר ומתנה ממוינת את העושה הנלום ביהדות, חוות ההתנגדות ביי אדם ועולם, האחרות שבו תורה לדרר ארץ, החינוך שבהלכה ותשליח המפלגה שבת, תורה, נדמות מש - פסיקה, חוכמה, מוסר, תבונה - מרים, דת המפנה ציני הציבור החינוכי כביטוי של בעלות, בצורה קטגורית, חוסר הבנה כסיטת לצד כיתם של החזק והחברה והעורבת סורדנית חסרת מובן.

מעורבותה של המדינה בדת חותרת תחת כיתם עצמאותה של דת וסודותה את אי תלותה, הצורה החדשה נועק לשמע המעורבות מוס, דת חילוניים וציבור חילוני בי עניינים דתיים אולם היקף החוקה שבו הדת למדינה (לרבות אישור דולמות דתיות על אנשים שאינם מאמינים המפכת מוסדות דתיים למוסדות ממלכתיים) היא מטבע הדברים דריסטיבית; שואי גוררת את הדת אל תוך המערכת הממלכתית, כך היא גוררת את החי נונים אל תוך המוסדות הדתיים, אי תלותה של הדת במדינה חיונית לדת ולהשפעתה בקהילה יותר מאשר למדינה.

לא בכדי כל אותם איורים דתיים הקבועים בספר החוקים אינם גאפיים על-ידי המשלכות, מופים ביד רמה ונעשקים על-ידי הציבור והלישיות, אי כל כמעט אישור חוקיקי אשר נרמס בראש חוצות כמו חוק איסור מכירת כשר חזיר, גם חוקי הער האסיים פלילים הני שעשועים בליל שבת, וזו למשל ולשינה.

נמצא דרכים פשוטות ואף מוסדות, העוקפות את האסורים הדתיים, מרכבת את הקשיים העריכים והאידיאולוגיים ומקלות על הנוהחות מות משפחת רבת יוד מבינה כי פער בין מציאות ואידאולוגיה לבין תרומה אנו יכול להקיים לאורך מים, פער כזה נוסה לחסור באמצעים שונים, על-ידי מוסדות שונים.

מאת פרופ' אריאל ריון-צבי

הפרופ' הוא פרופסור למשפטים באוניברסיטת תל אביב ופריאלי

אין צורך מוקדמים, הויכוח הוא בין לקיים תורה ומצוות יותר ממסגרת רשפת ובלתי צוריקה, ההתנגדות העקרונית לחוקה בנוסחה זו או תכלית מותיק, תחת המסורה של עקרונית דתיים כביכתי, הואיל והחוקה היא חיקון שלטוני וגם בגו למעוטה, ניתן היה לצפות כי הציבור הדתי, לשוחט חרתי לאומי, יתייצב בראש הנאבקים למענה, בדויע פני הדברים לעומים נוסף לטעמים העקרוניים: לעומים קהמלשל לעצם רעיון החוקה, נשמע עות על טענות הנוגעות ליתבות לחקיקה את אופיה החוקי של המדינה והמצעות חוקה.

הצעת החוקה שגובשה באוניברסיטת תל אביב משתמח על עקר רונת השוויון והופש הבחירה, היא חנוסרת על כבוד-חודי בין-עלמי ומלונטיים הדתי לוח הדמוקרטי ובי הציבור הדתי לחילוני, התענה לא באה לוחות בין דת למדינה וגם לא להפריד בין שניהם, אשר בעוד למצוא מודל ביניים, אשר בעוד נענה לעקרונות הדמוקרטיה מפני תחשבו את האונטריטיים והחוקים של הדת והציבור הדתי.

בטיס החלטה עומד העיקרון של חופש הדת לרבות קביעה מפורשת, בלתי מסוימת, של הימנעות מפגיעה בחופש העיסוק עסק שמירת מצוות הדת (שבת למשל), מאידו, והא מענייקה למי שאינו שומר תורה ומצוות את החופש הדתי היא משור ינית את הליקף הדתי ואת התמכה בשירותים דתיים ובמוסדות דתיים, היא מכסיתה את הכשרות בצל ובמסורת ציבור כשל הצורה החינוכי באחריות ובמשמעות קביעת השבת כיום מוחה אודי, על-ידי הנוסח החדש מוכרת: קהילות דתית תוכה לאונטריטיה קהילתית יסכר וכויה תיה של קהילות כון לשירות על אודי חיה תוך אינו אונטריטיים עם צרכי של ציבור בעל אופי אחר.

אין חלק ממה שהוחסר כיום בעל כפניו של הסטטוס-קוו עשוי ל-המצא, על-ידי ההצעה מתוך לשוח החוקתי, כוח עשיר לוחות גורלים של חוקים האוסר מבידת חזק והחוק האוסר הצגת תמוץ בשוח הדתיים בכל אודי, מוצע כי יהיה חופש בחירה מוגבל בענייני נישואין ונישוי; ניתן היה לבחור נישואין וב גירושין אורזיים לצד אלה הדתיים, אולם מי שנישא בנישואין דתיים לא יוכל להחליש אלא בבית דין רבני, חופש בחירה יהיה גם לגבי קבורה ניתן יהיה להקיים בתו עלמיו חילוניים לצד אלה הדתיים בתלמי, מוסרין למיועטם.

שימוש בכוח פוליטי לכפיית אורז חיים או חשקפת עולם מסוכן תמיד למעוטה יותר מאשר לרוב, פית מועיקי הכשר אידאולוגי לכי לונות כמכרז אגידותיות (לא חי חברים, דווקא המיעוט חייב לתת קוסם נגד תופעה כה, טיעון פורמי ליסיי בשם יוד פולמוטרי לפעול בעניינים ששאלה עלול לפעול כנומנדט נגד האונטריטיים הדתיים, אנו מספקים במר קיינו את הליטיטי מצדה של טיעון חרוב הפולימנטרי כלשירות לכפיית אורז חיים מסוים בגלל חלשיות חזרות אישית בגלל אידיאולוגיה.

בעיניי העם עושה הציבור הדתי שימוש לרעה בערכי הדמוקרטיה השמורה על כפלי המשחק חר חוקטי, המיקפה על חוסר מעורר הורה של המדינה בענייני אמונות ודעות, ואי תפעלת כוחו החוקי לכפיית אורז חיים מסוים, הם מנו לדת ולתיעוטה הדתי, אסור שייחפשו לחרב בידם.

במשך לכך יש לשיש שתי טעויות דוחות: האשונת - אין חוק בין הנוהחות החילוניות (חוקה) חוק או דתי, המורה בחודה חר פשוט (למשל, בין כשר לטורף בין משורת שבת לחילולת בין נישואין דתיים לאורזיים), לבין המשך דתי או לגיטימציה כלשהי לרומה כון המיכה בסדר חקיקתי אשר במר כון בחירה חופשית, אינה מוחה סכנה של נישואין אורזיים, חילול שבת ואבילת טרישה, חקיקה כון שנית מענייקה לגיטימציה של אום דתי לכל אלה, גם זה נתן לי

1988 י"ג